

Domnule Președinte al României,
Domnule Președinte al Curții Constituționale,
Doamnă Președinte al Consiliului Superior al Magistraturii,
Domnule Ministru al Justiției,
Doamnă Avocat al Poporului,
Doamnă Procuror General,
Domnule Președinte al Uniunii Naționale a Barourilor din România,
Domnule Președinte al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România,
Onorați judecători ai Înaltei Curți,
Stimați invitați,

Vă mulțumesc tuturor pentru prezență și sunt onorată să mă aflu astăzi în fața dumneavoastră.

Doamnelor și domnilor,

Trebuie să vă spun de la început că, pentru Înalta Curte, ziua de astăzi este o premieră, prin prezența, la această ședință festivă, a distinșilor noștri invitați.

Ca judecători, suntem educați să fim oarecum rezervați și discreți în comunicarea publică.

Poate și din acest motiv, în mod tradițional, raportul de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost prezentat până acum numai într-un cadru închis, cu prezența exclusivă a judecătorilor instanței supreme.

Cred însă că a venit timpul să recunoaștem că serviciul public al justiției nu poate funcționa în izolare, problemele cu care se confruntă justiția necesită uneori o abordare sistemică, care pornește de la calitatea actelor normative pe care este chemată să le aplice, până la asigurarea resurselor necesare și, mai departe, până la propria organizare și mod de funcționare.

Principiul separației și echilibrului puterilor statului, pe care îl consacră Constituția nu înseamnă "autarhie", ci respect reciproc și cooperare loială.

Am avut recent ocazia să particip la festivitățile legate de marcarea deschiderii Anului Judiciar atât la Curtea de Casație din Franța cât și la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, context în care am constatat că problemele cu care se confruntă majoritatea sistemelor judiciare din Europa sunt surprinzător de asemănătoare, în pofida diferențelor fundamentale care există între aceste sisteme juridice.

S-a vorbit mult despre riscurile create de diminuarea gradului de încredere al cetățenilor în instituțiile democratice, iar în unele state s-a evidențiat apariția și dezvoltarea unor curenți de opinie sau a unor poziționări ori acțiuni publice pe care Europa le credea demult uitate.

Toate aceste provocări presupun ca autoritățile statului să-și exercite fiecare în parte atribuțiile constituționale într-o manieră coordonată, să avem valori și obiective comune, să comunicăm într-o manieră eficientă, între noi, dar și cu cetățenii și să acționăm într-o manieră coerentă.

Iar aceste valori și obiective nu pot fi decât acelea ale statului de drept, pe care România le-a asumat inclusiv în contextul relațiilor ei internaționale, care sunt incluse în actele noastre normative fundamentale și care fac parte din modul în care suntem formați ca magistrați, ca oameni de stat ori ca reprezentanți ai marilor profesii liberale de natură juridică.

Pentru atingerea acestor valori avem nevoie de coeziune. Aceasta nu înseamnă ingerință, nici pe departe. Dimpotrivă, cred că numai un astfel de mod de acțiune exclude în final posibilitatea oricăror ingerințe. Garanția fundamentală a statului de drept și a independenței justiției, garanția fundamentală a organizării democratice însăși stă în acceptarea și susținerea de către societate.

Cred că oricine a examinat jurisprudența din ultimii ani a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau pozițiile publice pe care le-am adoptat, atunci când am apreciat că prin unele măsuri ar putea fi afectată legea sau chiar și independența sistemului judiciar, poate constata că Înalta Curte nu a fost niciodată nici timorată, nici timidă și nici partizană în aplicarea legii.

Tocmai de aceea cred că putem spune aceste lucruri public și cred că putem propune această ocazie de dialog și loială cooperare cu reprezentanții tuturor instituțiilor care au atribuții în ceea ce privește apărarea statului de drept,

asigurarea supremației Constituției și a legii, protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, și buna funcționare a justiției ca serviciu public.

La rândul meu, niciodată nu m-am ferit să spun în mod public și lucruri poate mai puțin plăcute. De aceea, voi spune și acum că există un anumit grad de percepție negativă la nivelul societății românești asupra justiției.

Și nimeni dintre noi nu suntem fără de păcat în această privință, dacă îmi este permisă această modalitate de exprimare.

Cetățenii, agenții economici, organizațiile non-guvernamentale resimt în mod direct:

- consecințele inflației și incoerenței legislative în anumite domenii,
- dezechilibrul procesual creat pentru persoanele aflate într-o situație economică dificilă prin procesul de specializare și de "tehnalizare" a unor ramuri de drept, ceea ce face necesară asistență juridică de specialitate pentru restabilirea egalității în fața legii,
- consecințele negative legate de creșterea duratei procedurilor judiciare și, implicit, a costurilor acestora,
- dar și riscurile create de situațiile de practică neunitară sau imposibilitatea obținerii unei soluții definitive a litigiului într-un interval de timp rezonabil, ceea ce uneori este la fel de important precum soluția în sine.

Digitalizarea, globalizarea, riscurile specifice societății moderne adaugă provocări și presiuni suplimentare asupra serviciului public al justiției sub aceste aspecte.

Un lucru este, însă, clar pentru noi toți. *Justițiabilii au dreptul fundamental de a se aștepta la un răspuns adecvat din partea sistemului judiciar în ceea ce privește toți acești factori negativi.*

Iar acest răspuns cred că trebuie să rezide în tratarea adecvată a cauzelor, iar nu în cosmetizarea efectelor.

Or, combaterea supraîncărcării instanței supreme, îmbunătățirea calității și sistematizarea legislației în domeniile deficitare, îmbunătățirea accesului liber la justiție, inclusiv prin informatizarea și modernizarea Curții, asigurarea unui proces

continuu de "conectare" a judecătorului la evoluția ramurilor de drept și la evoluția socială *presupun coeziune la nivelul tuturor celor implicați în asigurarea acestui serviciu public și modalități de acțiune compatibile și ferme.*

Pentru noi, cei din Înalta Curte de Casație și Justiție, acest răspuns presupune să continuăm să facem justiție, să o facem mai bine, mai rapid și mai transparent, astfel încât să oferim cetățenilor imaginea reală a activității noastre, a provocărilor cu care ne confruntăm și a modului cum acționăm pentru a remedia eventualele deficiențe.

După cum s-a spus, nu este suficient a face justiție, este necesar a și arăta acest lucru societății, ca fundament al sentimentului de siguranță publică, de încredere în statul de drept și domnia legii.

Din toate aceste motive mulțumesc încă o dată invitaților noștri de astăzi pentru faptul că au răspuns acestei invitații la cunoaștere reciprocă, dialog și cooperare loială, în interesul cetățenilor pe care îi servim.

Salut în mod special prezența alături de noi a Președintelui României, înaltul oficiu constituțional care asigură medierea, și prin aceasta echilibrul, între stat și societate.

Nu mă îndoiesc că vor exista, astăzi, și voci critice, însă consider împrejurarea că ne aflăm astăzi alături de distinșii noștri invitați ca simbolică pentru determinarea noastră, de a face tot ceea ce depinde de noi pentru a permite sistemului judiciar să devină și un mecanism de dezvoltare, de evoluție socială, așa cum este în statele cu mare tradiție democratică.

Doamnelor și domnilor,

Cu puțin timp înainte de această ședința solemnă, Adunarea Generală a Judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție a adoptat Raportul de activitate al instanței supreme aferent anului 2019. Forma finală a raportului urmează a fi făcută publică prin intermediul paginii de Internet a Curții, precum și într-o formă tipărită care vă va fi înaintată, așa încât în ceea ce privește aspectele tehnice privind activitatea ÎCCJ în anul 2019, nu voi insista prea mult pe cifrele din raport .

Însă o scurtă referire la câteva datele statistice se impune a fi făcută, în acest context.

Pe parcursul anului 2019 s-au aflat pe rolul Înaltei Curți 28.950 de cauze, dintre care 13.966 nou-înregistrate.

Numai în materia contenciosului administrativ și fiscal, spre exemplu, doar în perioada 2017-2019, numărul de dosare a crescut cu o cincime, de la 13884 la 16732 de cauze. Chiar dacă la celelalte secții numărul cauzelor nou-intrate a avut în anul 2019 un trend descendent, acestea rămân în situația de a trebui să gestioneze provocările create prin cronicizarea fenomenului supraîncărcării din anii precedenți.

Pentru o imagine generală a ceea ce înseamnă activitatea la nivelul instanței supreme, doar completurile de 5 judecători, formațiuni de judecată care după cum știți funcționează într-un număr redus, au soluționat, în cursul anului 2019, 585 de cauze, în timp ce la nivelul fiecăreia dintre cele două secții civile s-au pronunțat în medie aproximativ 2400 de decizii, la nivelul secției de contencios administrativ și fiscal peste 6500, iar la secția penală aproximativ 2100.

După cum s-a putut observa, și în anul 2019, încărcătura pe judecător la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție a rămas inadecvat de mare pentru o instanță de casație, chemată să exercite nu doar o funcțiune judiciară obișnuită, dar și pe aceea de asigurare a interpretării unitare a legii și de unificare a practicii judiciare.

În pofida celor de mai sus, prin efortul și dăruirea judecătorilor Înaltei Curți, activitatea de unificare a jurisprudenței s-a menținut și în anul 2019 la parametrii corespunzători,

- asigurându-se continuitatea funcționării completurilor de recurs în interesul legii și de rezolvare a unor chestiuni de drept, precum și

- participarea periodică a reprezentanților instanței supreme la întâlnirile de dezbatere a unor chestiuni de practică neunitară ale curților de apel.

Totodată, în anul în curs s-au făcut demersuri importante pentru îmbunătățirea accesului liber și gratuit al cetățenilor la practica judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție – ne apropiem de 150.000 de hotărâri publicate in extenso, iar hotărârile pronunțate în recurs în interesul legii sau pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au fost sistematizate pe site-ul Înaltei Curți, pentru a fi mai ușor accesibile și mai ușor diseminate, în vederea creșterii previzibilității actului de justiție și a reducerii stărilor litigioase din societate.

Dincolo de aceste date statistice, Înalta Curte rămâne angajată unor obiective ambițioase în ceea ce privește îmbunătățirea calității actului de justiție, a operativității, a duratei medii de soluționare a cauzelor și a reducerii numărului redactărilor peste termen.

Cronicizarea tuturor acestor factori negativi arată tocmai că soluțiile de remediere a lor într-o manieră durabilă, nu aparțin exclusiv ÎCCJ, ci depind și de

cooperarea loială cu celelalte puteri ale statului, pentru regândirea într-o manieră eficientă a rolului instanței supreme, în arhitectura constituțională a statului român, ca *primus inter pares* în cadrul instanțelor judecătorești, în principal prin reșezarea competențelor, asigurarea unui raport adecvat între judecători și așa-numitul personal de sprijin – magistrații asistenți și grefierii și garantarea unor condiții logistice corespunzătoare, inclusiv problema unui sediu adecvat, care rămâne presantă.

Așa cum am arătat și în preambulul raportului de activitate, cred cu toată convingerea că Înalta Curte de Casație și Justiție rămâne instituția care asigură constanța și echilibrul sistemului judiciar, chiar și în circumstanțe mai puțin fericite. În anul 2019, cred că emblematică în acest sens a fost activitatea Secției Penale, care a întâmpinat poate cele mai mari dificultăți legate de o serie de schimbări cu caracter administrativ generate de realități exterioare Înaltei Curți.

Cu toate acestea, Secția Penală a reușit să își păstreze cadența, să asigure măsuri prompte și eficiente de reorganizare a activității și să răspundă acestor realități exterioare prin menținerea funcționalității și parametrilor de eficiență ai activității sale, dar și prin exemplul dat în ceea ce privește modul de instrumentare a cauzelor,

înalta pregătire profesională și echilibrul și detașarea față de "furtuna" creată în spațiul public, a judecătorilor care o compun.

În final, aş vrea să remarc public modul în care toți judecătorii, Înaltei Curți de Casație și Justiție, indiferent de Secția în care își desfășoară activitatea, își respectă înalta funcțiune socială, prin activitatea lor de zi cu zi, prin curaj, efort și sacrificiu. *Și nu sunt vorbe mari, cred că o știm cu toții.* De asemenea, îmi exprim aprecierea pentru magistrații asistenți, grefierii și personalul de susținere din toate compartimentele Înaltei Curți, fără de care activitatea noastră nu ar fi fost posibilă la parametrii arătați.

Aș dori să fac o mențiune specială și cu privire la colegii care s-au pensionat în cursul anului trecut. Continuăm să îi simțim alături și apreciem tot ce au făcut pentru Înalta Curte de Casație și Justiție pe întreaga durată în care și-au desfășurat activitatea alături de noi.

În sfârșit, ca reprezentant al puterii judecătorești, astfel cum dispune Legea nr.317/2004, vreau să exprim public aprecierea Înaltei Curți pentru colegii din toate celelalte instanțe judecătorești și pentru contribuția esențială a fiecăruia dintre aceștia la realizarea actului de justiție la care au apelat, și în anul 2019, ca în fiecare an, milioane de cetățeni.

Același mesaj vreau să îl transmit și celorlalți actori instituționali implicați în realizarea actului de justiție - procurori sau reprezentanți ai celorlalte profesii juridice. Transmit în acest sens procurorilor, avocaților, consilierilor juridici, notarilor, executorilor judecătorești cele mai bune urări pentru anul judiciar 2020.

Doamnelor și domnilor,

Trăim vremuri complicate. Jurnalele de știri ne arată în fiecare zi, în întreaga lume, elemente îngrijorătoare – un asalt asupra valorilor democratice, renașterea, justificată sau nu, a unor temeri ancestrale, recrudescența terorismului, consecințele marii corupții sau efectele sărăciei.

Într-o astfel de lume, rolul stabilizator al justiției, de factor de echilibru și de garant al supremației legii și al drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului, este esențial.

Înalta Curte va rămâne pentru România, întotdeauna și în mod ireversibil, bastionul acestor valori.

Vă mulțumesc tuturor pentru atenția acordată.